

ня військовослужбовців з метою оцінки стану твердих та м'яких тканин ротової порожнини.

Література

1. Буртова Ю.О. Організація надання стоматологічної допомоги військовослужбовцям в країнах НАТО / Ю.О. Буртова. – К., 2005. – С. 120-124.
2. Варус В.І. Стратегія превентивної медицини в охороні професійного здоров'я військовослужбовців Збройних Сил України у XXI сторіччі / В.І. Варус // Наука і оборона. – 2001. – № 2. – С.20-23.
3. Голик Л.А. Система оптимізації медичної допомоги у Збройних Силах України (наукове обґрунтування та реалізація): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра мед. наук / Л.А. Голик. – К., 2003. – 45 с.
4. Камалов Р.Х. Сучасний стан та перспективи розвитку організації надання стоматологічної допомоги військовослужбовцям Збройних Сил України / Р.Х. Камалов, Ю.О. Буртова // Військ. мед. України. – 2004. – № 3-4. – С. 5-12.
5. Камалов Р.Х. Стан та шляхи удосконалення стоматологічної допомоги в Збройних Силах України / Р.Х. Камалов, А.М. Лихота, В.Н. Белінський // Військ. мед. України. – 2001. – № 1. – С. 41-43.

УРОВЕНЬ ОКАЗАНИЯ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОЙ ПОМОЩИ ВОЕННОСЛУЖАЩИМ (ПО ДАННЫМ АНКЕТИРОВАНИЯ)

Г.И. Никоряк

Резюме. Проведен анализ оказания стоматологической помощи военнослужащим срочной и контрактной службы. Исследование проведено путем анкетирования 100 военнослужащих в возрасте от 18 до 43 лет. В результате исследования установлено, что уровень оказания стоматологической помощи в в/ч А0264 г. Черновцы является удовлетворительным.

Ключевые слова: стоматологическая помощь, военнослужащие, анкетирование.

THE LEVEL OF RENDERING STOMATOLOGICAL AID TO SERVICEMEN (BASED ON THE QUESTIONNAIRE DATA)

H.I. Nykoriak

Abstract. An analysis of rendering stomatological aid to servicemen of the active duty and contract service has been carried out. The research has been implemented by means of a questionnaire of 100 servicemen aged from 18 till 43 years. As a result of the research, it has been established that the level of rendering stomatological aid in military unit A0264 of the City of Chernivtsi is satisfactory.

Key words: dental care, servicemen, direct questioning.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Рецензент – проф. О.Б. Беліков

Buk. Med. Herald. – 2013. – Vol. 17, № 2 (66). – P. 190-192

Надійшла до редакції 25.04.2013 року

© Г.І. Никоряк, 2013

УДК 616.8-053.2:614.2

**І.Д. Шкробанець, Ю.М. Нечитайло, О.А. Андрієць*

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ НЕВРОЛОГІЧНОЇ ПАТОЛОГІЇ У ДІТЕЙ

*Департамент охорони здоров'я та цивільного захисту населення Чернівецької обласної державної адміністрації, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Резюме. У статті проведено науковий аналіз взаємозв'язків між материнськими чинниками та формуванням неврологічних порушень у дітей. За результатами дослідження можна дійти висновку про високий ризик перинатальних уражень у недоношених дітей, до зростання кількості яких ведуть порушення формуван-

ня репродуктивного здоров'я жінки в підлітковому періоді.

Ключові слова: перинатальні стани, недоношені діти, неврологічна патологія, репродуктивне здоров'я, гінекологічна захворюваність дівчат.

Вступ. На сьогодні перинатальні ураження центральної нервової системи в новонароджених та їх наслідки посідають одне з провідних місць – близько 70 % неврологічної патології в дітей пов'язано саме з ними [2, 3]. Етіологічні причини виникнення

хронічної неврологічної патології (ДЦП, гідроцефалії, епілепсії, периферичних та запальних уражень) переважно полягають у перинатальному періоді. Чинники, що її викликають, надзвичайно різноманітні – соціально-біологічні, соціально-

© І.Д. Шкробанець, Ю.М. Нечитайло, О.А. Андрієць, 2013

Таблиця 1

Вплив соціальних та материнських чинників на якість здоров'я та формування перинатальної патології за даними логарифмічної регресії

№ п/п	Клінічний показник	Показник регресії		
		Коефіцієнт В	Стандартна похибка В	p
1	Місцевість проживання	-0,38	0,88	0,65
2	Екологічне забруднення	-1,08	0,74	0,08
3	Рівень добробуту	0,28	0,23	0,13
4	Освіта матері	0,96	0,49	0,04
5	Куріння	-1,11	0,71	0,22
6	Вживання алкоголю	-0,68	1,03	0,51
7	Урогенітальні захворювання	-4,09	2,19	0,05
8	Анемія	-2,79	1,16	0,04
9	Патологія вагітності	-1,19	0,89	0,08
10	Патологія пологів	-2,43	1,07	0,016
	Константа	-3,09	1,11	0,006

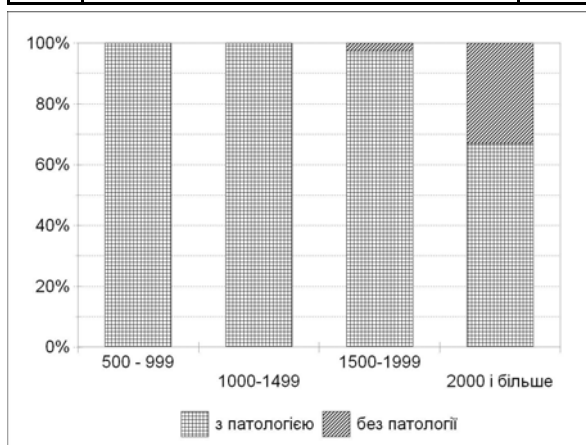

Рис. 1. Частота неврологічних відхилень у новонароджених відповідно до маси тіла при народженні

економічні, акушерсько-гінекологічні та інші [4, 6, 7].

Репродуктивне здоров'я жінки безпосередньо залежить від акушерсько-гінекологічних чинників. Його формування – це тривалий і складний процес, який зумовлюється багатьма чинниками, від умов розвитку дівчинки в утробі матері до особливостей способу життя та поведінки в підлітковому віці. Тому, побудова ланцюга від здоров'я майбутньої матері до перинатальної охорони здоров'я плода та новонароджених є важливим напрямком сучасної медицини [1, 2, 6]. Серед материнських чинників – соматичні хвороби матері, інфекції, ускладнений перебіг вагітності, гестози, загроза викидня, гіпоксія плода. Із соматичних хронічних захворювань, відзначених майже у 40% жінок, найчастіше траплялися хвороби нирок, ендокринна патологія, анемія, артеріальна гіпотонія, загострення хронічних захворювань [8, 9, 10].

Збільшення загальної захворюваності дівчат-підлітків за останні роки відбулося за рахунок зростання кількості хвороб, що, за даними вітчизняних авторів, суттєво впливають на репродуктивну функцію жінки [1, 2]. Так, близько 20% жінок, які мали в пубертатному періоді ювенільні

кровотечі, у подальшому знаходяться під наглядом із приводу дисфункціональних маткових кровотеч, а в третини з них відзначається стійке невиношування вагітності. У свою чергу, більша частота народження недоношених дітей супроводжується зростанням частоти порушень розвитку та неврологічної патології в них. Таким чином, оздоровлюючи, готуючи дівчину-підлітка до материнства лікарі тим самим запобігають серйозним проблемам у її майбутньої дитини [1, 5, 6].

Мета дослідження. Провести аналіз взаємозв'язків між чинниками материнського здоров'я та розвитком перинатальної патології в дітей.

Матеріал і методи. Нами проведена оцінка взаємозв'язків між материнськими і соціальними чинниками ризику недоношеності та виникнення неврологічної патології новонароджених на основі офіційних медико-статистичних даних, за результатами вибіркового дослідження (625 дітей із дитячою неврологічною захворюваністю та 526 дітей, що перебували у відділеннях для недоношених новонароджених) та за анкетуванням дитячої неврологічної служби Чернівецької області. Використано описовий дизайн дослідження для формалізованих даних. Статистичну обробку результатів проводили за стандартними методами варіаційної статистики та кореляційного аналізу (із використанням пакета комп'ютерних програм Statistica 6.0 for Windows та QuattroPro 12.0 for Windows). Для побудови регресійної моделі використовувалися такі показники, як місцевість проживання (сільська, місто), наявність джерел екологічного забруднення в місці проживання, освіта матері, шкідливі звички матері (куріння та вживання алкоголю), наявність у матері анемії, урогенітальних захворювань, розладів менструальної функції, патологія вагітності та пологів. Вірогідність показників оцінювали за критерієм Стьюдента при рівні $p < 0,05$.

Результати дослідження та їх обговорення. При вивченні проблем, що пов'язані зі станом репродуктивного здоров'я у дівчат Буковини, не можна не звернути увагу на загальну картину

щодо їх соматичного здоров'я, розлади якого можуть сприяти порушенням гінекологічного статусу. Не останню роль тут відіграють запальні захворювання сечовидільної системи. Спостерігається нестримне зростання кількості випадків виявлення інфекційних процесів нирок у дівчат. Так, в останні роки серед дівчат Чернівецької області таких пацієнток було у 1,6 рази більше, ніж по Україні в цілому, що повністю збігається з показниками поширеності запальних захворювань внутрішніх статевих органів у дівчат та такої урологічної патології, як цистити, і підтверджує роль етіологічних чинників у розвитку запальних захворювань геніталій у даного контингенту. Ще більшу стурбованість викликає зростання захворюваності таких соціально значущих хвороб, як туберкульоз та ВІЛ-інфекція. Безумовно, всі ці чинники реалізуються під час вагітності та пологів молодій матері у вигляді різних перинатальних проблем її дитини [5, 6]. Проведений нами аналіз розладів менструальної функції, як одного з перших негативних проявів порушень репродуктивного здоров'я, у дівчат Буковини пубертатного віку вказує на те, що їх поширеність у середньому в 1,4 рази вище загальнодержавної і має тенденцію до подальшого зростання. Стійку тенденцію до зростання має також поширеність анемії (зокрема залізодефіцитних). Все це сприяє розвитку невиношування вагітності, більшій частоті народження недоношених дітей, що супроводжується зростанням частоти порушень розвитку та неврологічної патології в них. Аналіз звітів дитячих неврологів та неонатологічних відділень вказує на суттєву роль недоношеності у формуванні неврологічної патології (рис.1). У дітей із масою менше 1500 г у 100 % випадків реєструється незрілість нервової системи або неврологічні ураження різного об'єму.

Ми також проаналізували вплив ряду соціальних та акушерських чинників на формування перинатальної патології в дітей (табл. 1).

За цим аналізом простежується коло взаємозалежних чинників, серед яких материнські фактори відіграють провідну роль – урогенітальні захворювання, анемія та патологія пологів мають найбільший негативний вірогідний вплив ($p < 0,05$). Серед соціальних чинників значний вплив належить екологічному забрудненню місця проживання, шкідливим звичкам матері та рівню її освіти. Логічно, що два із включених у регресію показники мають позитивний вплив – це рівень матеріального добробуту та рівень освіти матері.

Якщо виходити з примату впливу порушень материнського здоров'я на майбутню дитину, то саме розрив цілісності такого кола і патогенетично обґрунтоване лікування кожної її складової сприятиме уникненню багатьох проблем, які можуть супроводжувати жінку все її подальше життя і суттєво впливати на здоров'я її дітей [6, 11]. Уникнути таких проблем, що замкнулися в коло взаємозалежних гінекологічних та екстрагеніталь-

них захворювань майбутньої матері, і які сприяють, підтримують або провокують виникнення та швидке прогресування патології, допоможе тільки тісна співпраця педіатрів, гінекологів, ендокринологів і фахівців суміжних спеціальностей під час проведення обов'язкових профоглядів серед дівчат-підлітків, а також неухильна настороженість з боку батьків. Особлива увага повинна приділятися питанням гігієнічного та статевого виховання дівчат підліткового віку з метою формування в них ціннісних орієнтирів щодо здоров'я, профілактики інфекцій, що передаються статевим шляхом. Важливого значення для цього віку набувають питання ранньої діагностики та лікування порушень репродуктивної системи, виявлення та корекція екстрагенітальних захворювань.

Висновки

1. Поширеність окремих видів порушень репродуктивної системи та екстрагенітальних захворювань у дівчат пубертатного періоду в Чернівецькій області вища ніж у середньому по країні і має тенденцію до зростання.

2. Найбільш тісну кореляцію порушення репродуктивного здоров'я дівчат мають із урогенітальними захворюваннями.

3. Порушення здоров'я матері є суттєвим чинником ризику перинатальних уражень у дитини та народження недоношеної дитини. Дітям, що народилися недоношеними, властиві відхилення нормального росту та розвитку, а також неврологічні порушення різного ступеня.

Перспективи подальших досліджень. Перспективним при подальших дослідженнях є проведення поглибленого багатофакторного аналізу впливу всього комплексу соціальних, генетичних та інших чинників на показники репродуктивного здоров'я дівчат-підлітків.

Література

1. Аналіз роботи служби дитячої та підліткової гінекології за 2003-2007 рр. у забезпеченні репродуктивного здоров'я населення України (довідник). – К., 2008. – 154 с.
2. Моїсеєнко Р.О. Проблеми дитячої інвалідності і смертності в Україні та шляхи їх зниження / Р.О. Моїсеєнко // Здоров'я жінки. – 2009. – № 3 (39). – С. 13-17.
3. Морозов Д.В. Неврологические нарушения у подростков как следствие перинатальной патологии ЦНС / Д.В. Морозов, Е.А. Морозова // Рос. мед. ж. – 2009. – № 17. – Р. 126.
4. Прогнозирование состояния здоровья в катанезе у детей, перенесших тяжелую перинатальную патологию / Е.А. Курзина, О.Б. Жидкова, Ю.В. Петренко [и др.] // Дет. мед. Северо-Запада. – 2010. – Т. 1, № 1. – С. 22-27.
5. Шкробанець І.Д. Гінекологічна та екстрагенітальна патологія як індикатор репродуктивного здоров'я дівчат Буковини / І.Д. Шкробанець, О.А. Андрієць // Здоров'я жінки – 2008. – № 3. – С. 138-140.
6. Шорустамова Д.Ю. Оптимізація акушерських методів лікування перинатальної захворюваності / Д.Ю. Шорустамова // Мед. науки. – 2012. – № 5. – С. 8-10.
7. Яцьк Г.В. Реабілітація новонароджених дітей с перинатальної патологією - профілактика порушень здоров'я в підлітковому віці / Г.В. Яцьк,

- Р.С. Зайниддинова // Рос. педиатр. ж. – 2011. – № 5. – С. 4-7.
8. Campo-Arias A. Prevalence of pattern of risky behaviors for reproductive and sexual health among middle- and high-school students / A. Campo-Arias, G. A. Ceballo, E. Herazo // Rev Lat Am Enfermagem. – 2010. – Vol. 18, № 2. – P. 170-174.
9. Hadders-Algra M. Perinatal correlates of major and minor neurological dysfunction at school age: a multivariate analysis / M. Hadders-Algra, H.J. Huisjes, B.C. Touwen // Develop. Med. Child Neurology. – 2003. – № 30. – P. 472-481.
10. Knowledge, attitudes and behavior of adolescents about reproductive health at Belgrade territory // Srp Arh Celok Lek. – 2010. – Vol. 138, № 3-4. – P. 214-218.
11. Valcamonico A. Mid- and long-term outcome of extremely low birth weight (ELBW) infants: an analysis of prognostic factors / A. Valcamonico, P. Accorsi, C. Sanzeni // J. Matern. Fetal Neonatal Med. – 2007. – Vol. 20, № 6. – P. 465-471.

ФАКТОРЫ ВЛИЯНИЯ НА ФОРМИРОВАНИЕ НЕВРОЛОГИЧЕСКОЙ ПАТОЛОГИИ У ДЕТЕЙ

И.Д. Шкробанец, Ю.Н. Нечитайло, О.А. Андриец

Резюме. В статье проведен научный анализ взаимосвязей между материнскими факторами и формированием неврологических нарушений у детей. По результатам исследования можно сделать вывод о высоком риске перинатальных поражений у недоношенных детей, к увеличению количества которых ведут нарушения формирования репродуктивного здоровья женщины в подростковом периоде.

Ключевые слова: перинатальные состояния, недоношенные дети, неврологическая патология, репродуктивное здоровье, гинекологическая патология девушек.

THE FACTORS INFLUENCING NEUROLOGICAL PATHOLOGY FORMING IN CHILDREN

**I.D. Shkrobanets, Y.M. Nechytailo, O.A. Andriets*

Abstract. The paper presents a scientific analysis of correlations between the mother's factors and the forming of children's neurological disorders. According to the obtained data a conclusion can be arrived at about a high incidence of perinatal pathology in preterm newborns whose number increases, resulting from a disturbed forming of women's reproductive health during the period of puberty.

Key words: perinatal states, preterm newborns, neurological pathology, reproductive health, gynecologic morbidity of girls.

*Chief Management of Health Care and Civil Protection of the Chernivtsi Regional State Administration
Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Рецензент – проф. Т.В. Сорокман

Buk. Med. Herald. – 2013. – Vol. 17, № 2 (66). – P. 192-195

Надійшла до редакції 28.03.2013 року